

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Pályázati eljárás száma: VKK/2/2008

Program neve: A viselkedési közgazdaságtan eredményeinek felhasználhatósága a fogyasztói döntéshozatal vizsgálatában

A támogatási szerződés száma: AL/0359/2008

Kedvezményezett neve: Budapesti Corvinus Egyetem, Szociológia és Társadalompolitika Intézet

Szakmai felelős neve: Takács Károly

A Program befejezésének határideje: 2008. október 31.

A beszámoló csak részeredményre vonatkozik!¹

1. Ismertesse a Program megvalósításának menetét, írja le a végrehajtás egyes lépéseit és csatolja a végrehajtás során keletkezett fontosabb dokumentumokat! Sorolja fel a Program megvalósításában közreműködőket (a Kedvezményezett részéről vagy megbízása alapján)!

A Program megvalósítása során az első lépéseket a releváns szakirodalom összegyűjtése, rendszerezése és feldolgozása jelentette, valamint kiválasztásra került a gyakorlati esettanulmány forrása. A résztvevők rendszeres megbeszélésein vitattuk meg és véleményeztük az egyes résztémák vázlatait és elkészült szövegeit. Az elkészült tanulmány bevezető fejezete és az esettanulmány a résztvevők együttes munkájának eredménye. A tanulmány öt középső fejezete sorrendben Molnár Tímea Laura (Fogyasztói externáliák, konformisták, státusz-hajhászok), Lőrincz László (Az elköteleződési hatás), Bölcsei Vanda (Intertemporális döntések), Gulyás Attila (A méltányosság modellezése és szerepe bizonyos piaci helyzetekben) és Takács Károly (Viselkedési közgazdaságtan és hálózatok kutatása) munkája.

A Program megvalósításaként készült teljes tanulmány (A viselkedési közgazdaságtan eredményeinek felhasználhatósága a fogyasztói döntéshozatal vizsgálatában) szerzői Bölcsei Vanda, Gulyás Attila, Lőrincz László, Molnár Tímea Laura és Takács Károly. A tanulmány készítéséhez segítséget nyújtottak: Körmendi György, Szaló Zsófia és Rigó Emese.

2. **Részletesen ismertesse és értékelje a Program eredményeit!**

- szakmailag / tudományos szempontból

A tanulmány magyar nyelven először összegzi és értékeli a viselkedési közgazdaságtan egyes területeinek eredményeit, és ilyen minőségében a Megbízó egyetértésével a megfelelő fejezetek pusztán kis módosításokkal alkalmasak lehetnek a tudományos közzétételre.

A tanulmányban igyekeztünk a versenypolitika szempontjából gyakorlati tanulságokat is levonni. Mivel ilyen jellegű utalásokat a viselkedési közgazdaságtan irodalmában nemigen találtunk, ebben a tekintetben remélhetőleg szakmailag is újat tudunk alkotni.

- A pályázati célkitűzéseket teljesítettük, azoktól nem térünk el.
- a pályázati célkitűzésekkel összefüggésben
 - újszerűség bemutatása

¹ Amennyiben a szakmai beszámoló a Program valamely fázisában született részeredmény(ek) bemutatására szolgál, a beszámólót csak az adott részeredményre vonatkozóan kell értelemszerűen kitölteni.

Az elkészült tanulmány újszerűségét adja, hogy a viselkedési közgazdaságtan bizonyos területeiről először nyújt összefoglaló áttekintést. Ugyancsak újdonságot jelentenek a viselkedési közgazdaságtan eredményeiből a versenypolitika számára levont következtetések. Az elkészült esettanulmány magyarországi adatokon elsőként nyújt illusztrációt bizonyos eredmények érvényességéről.

- a továbbfejlesztés lehetőségei (pl. Program kiterjesztése, további kutatás, módosítás szükségessége)

A Program kiterjesztésére számos lehetőség lenne. A viselkedési közgazdaságtan fontos területeit (különösen a kísérleti közgazdaságtan klasszikusabb témáit) csak érintőlegesen tudtuk tárgyalni. Mind versenypolitikai szempontból, mind a fogyasztói döntéshozatal megértésének szempontjából fontos lenne ezek áttekintése. A jelen tanulmányhoz hasonló léptékű feladatot jelentene más, a viselkedési közgazdaságtanhoz kapcsolható kutatási irányok összefoglalása, különösen:

- korlátozott racionalitás elméletei,
- kapcsolatháló elemzés,
- státuszverseny vizsgálata és státuszelméletek,
- neuroökonómia.

Az ismert eredmények áttekintésén túlmutatóan a legjelentősebb továbblépést olyan alapkutatások támogatása jelentené, amelyek a fogyasztói döntéshozatal bizonyos aspektusait vizsgálják, például laboratóriumi kísérletekkel vagy terepkísérletekkel.

- az eredmények hasznosításának lehetőségei
Igyekezünk az eredmények versenypolitikai hasznosításának lehetőségeit kiemelni a tanulmányon belül szövegdobozok segítségével. Az eredmények ugyanakkor nem pusztán versenyszabályozási szempontból tanulságosak. Hasznos információt jelenthetnek a fogyasztóknak (például hogyan kerüljük el az elköteleződési hatással járó csapdahelyzeteket), a versenyiaci résztvevőknek (például milyen kapcsolati viszonyok kiépítésére törekedjenek), vagy az állami döntéshozóknak is.

3. Sorolja fel és mellékelten csatolja a Programmal (annak eredményeivel) összefüggésben született tanulmányokat, kiadványokat, publikációkat, előadásokat stb.! A Program végrehajtása mennyiben segítette a Programban résztvevők tudományos előmenetelét?

Az irodalmi áttekintés hasznos anyag lehet a témával kapcsolatos oktatási tevékenységhez, mely elmondható az esettanulmányról is. Amennyiben a Megbízó ehhez hozzájárul, célunk a résztanulmányok publikációja hazai tudományos folyóiratokban.

4. Mutassa be, a Program megvalósítása mennyiben felel meg az eredeti munkatervnek (ütemezés, eredmények, esetleges eltérések indokai, különös tekintettel a támogatási szerződés módosítása nélküli végrehajtottakra)!

A Program megvalósítása megfelel az eredeti munkatervnek.

5. Amennyiben rendelkezésre áll, csatolja a Program résztvevői / célcsoportja által készített értékelést!

Kelt: Budapest, 2008. november 10.

.....

Szakmai felelős aláírása

